

Pentekostalismus a charismatické hnutí jako nebezpečí pro křesťanskou víru

Aleš Jirkovský

V katolické Církvi se od II. vatikánského koncilu rozšířilo charismatické hnutí. Je široce rozvětvené a mnoho katolíků mu podléhá. Prezentuje se jako nástup nových letnic, nové éry v dějinách spásy, jako nástup pravé oslavy Ducha svatého a pravé obnovy Církve. Abychom správně rozpoznali omyly těchto lidí, je třeba nastínit historické souvislosti a následně přednést nauku svaté katolické Církve. To, co je pro hnutí typické je hra se slovíčkem charisma, duchovní dar. Význam tohoto slova hnutí znásilňuje.

Co jsou to charismata?

Slovem charisma se míní zvláštní milosti, které uděluje Duch svatý vybraným jedincům se zřetelem na celkové dobro Církve.[1] Rytmus a modalita projevů Ducha svatého se přizpůsobují potřebám Církve. Nikdy nemůže projev Ducha svatého ničit Církev, být proti jejímu poslání a nemůže obsahovat omyl. Charismata jsou podle sv. Tomáše nižšího řádu než milost.[2] V Sumě theologické[3] sv. Tomáš spojuje charismata s darem prorokování. Andělský doktor pokračuje a vyjadřuje naukový obsah charisimat: jsou funkcí víry a duchovní nauky, kterou chtějí zvěstovat.[4] Duch svatý dává hlasateli víry prostředek k hlásání (výmluvnost), nedostatek zjevnosti nahrazuje znameními (zázraky) a odstraňuje překážky různosti řeči darem jazyků. V Církvi jsou charismata vázána na učení učitelského úřadu a zajišťují jeho neomylnost a účinnost. Přispění Ducha svatého různým laikům je odstupňováno a liší se podle osobnosti subjektu i podle způsobu a potřeb vyučování víry a zůstává nepředvídatelné a tajemné. Charismata jsou rovněž ve službách duchovní nauky, jsou vždy spojené s utvrzením v pravé nauce a v pravé víře, nikdy nejsou proti Církvi, ale naopak ji oživují. (srv. Pius XII., encykl. *Mystici corporis*) Charismata jako dary od Ducha svatého respektují hierarchické uspořádání stanovené Kristem a jejich cílem je zjednávat **duchovní dobro** věřících, anebo **hmotné dobro, které je spojeno s dobrem duchovním**. Klasickým názvem pro charismata je termin *gratia gratis data* – milost zdarma daná. Tato definice zařazuje charismata do řádu milosti. Ačkoliv každá milost je bezplatným darem Božské dobrotivosti, přece se pod tímto pojmem *gratia gratis data* rozumí v užším smyslu ona milost, která je propůjčena **jednotlivým** osobám ke spásě ostatních. Sem patří nejenom mimořádné dary jako charismata, ale také moc vyplývající ze svěcení a jurisdikce. Charisma není stálá dispozice, ale spíše prchavý, přechodný podnět, který projde lidskými slovy a činy a učiní z nich nástroj, který vyvolá účinek, jenž přesahuje přirozenou ctnost. Tímto účinkem je např. zázrak, či obrácení srdce. V procesu obrácení mají charismata funkci přípravnou, nástrojovou. Přípravují duši k tomu, aby naslouchala vnitřnímu hlasu Ducha svatého. Charismata se liší od darů Ducha svatého. Dary jsou trvalé dispozice duší, které je činí schopné přijmout působení Ducha svatého. Mezi všemi charismaty má dar rozeznávání duchů zvlášť důležité místo. Člověku obdařenému tímto charismatem přísluší rozlišit klamné inspirace od inspirací pravých, rozlišit to, co pochází z vlastního rozumu, od toho, co vnuká vždy neomylný Duch. Charismata neodnímají člověku svobodu. Jakékoliv nutkavé, hysterické stavy nemohou být projevem pravého charismatu. Charisma člověka se vždy podřizuje rozhodnutí zákonné autority Církve a nikdy nemůže jednat proti ní.

1/ Charisma, pokud je skutečným charismatem od Ducha svatého, respektuje **vždy** autoritu a hierarchické uspořádání Církve!

2/ Nikde a nikdy nepůsobí proti nauce Církvi schválené[5] a nikdy nemůže být v rozporu s církevní autoritou.

3/ Duch svatý zůstává od dob Letnic s Církví **stále a plně**. [6] Není třeba čekat nové Letnice a nové vylití Ducha svatého.

Vraťme se k charismatickému a pentekostalickému hnutí. Kde vznikl tento směr a kam směřuje? Je třeba rozlišovat mezi pentekostalismem a charismatickým hnutím, byť k sobě nerozlučně oba proudy patří. Pentekostalismus je hlavní větví, jejíž počátky spatřujeme již v dobách svatého apoštola Pavla [7], který kritizuje Korintské [8], když jim vytyká, že znásilňují pravý pohled na charismata (dary od Boha) a domnívají se, že když někdo hovoří v jazycích či

ve vytržení, že je to vrcholem jakési duchovní dokonalosti. Sv. Pavel říká své rozhodné NE této falešné mysticistické představě, která není pravým pochopením nadpřirozených darů (charismat), které Bůh nedává všem, ale **jenom některým**. Vše pomine, všechny dary od Boha, mluvení jazyků a ve vytržení. Usilujte získat vyšší dary[9]. V Korintě nabyly extatické projevy takového rozsahu, že tento vývoj ohrožoval pořádek a kázeň v obci. Duch svatý uděluje charismata komu On chce je dát, přesto však nikdy nemohou stát proti disciplíně a řádu či nauce Církve a v Církvi. Bohužel nesprávné chápání charismat bylo v prvním období spojeno s gnózí. Gnóze bylo (z řeckého slova gnosis – vědění, poznání) nábožensko-filosofické hnutí, které chtělo uspokojivě odpovědět na základě vyššího poznání (gnósis) na otázky o původu světa, zla a o podstatě vykoupení. Gnóze nikdy nebyla křesťanského původu. Byla rovněž často spojena s mluvením v jazycích, které bylo navozováno pomocí narkomanských praktik. Sv. Pavel varuje před paděláním charismat, ke kterému dochází u pohanů a falešných mystiků. Bohužel to platí nejenom v jeho době!

Název pentekostalismus je odvozen od řeckého penthokosth, a následně latinského slova *pentecosté, és, f.*, což znamená padesátý den po velikonoční neděli, letnice-seslání Ducha svatého.

Problém s překrucováním Božích darů (charismat) byl tedy obvyklý už v době apoštolské a apoštolové jasně dokázali rozpoznat a věřící křesťany odvést od těchto pseudomysterijních představ, protože toto Kristus neučil. Pentekostalismus se ovšem za těch několik století vlastně vůbec nezměnil, protože si stále v průběhu dějin zakládal na nauce přehnaně zdůrazňovat funkci charismat v Církvi a mnohdy nahrazovat jimi svátosti, svátostná znamení neviditelných milostí, které jsou v Církvi rozdíleny samotným Bohem. Je založen (podobně jako v době apoštolské) na extatických a citově vypjatých výrazech, v prorokování, v mluvení jazyky a podobných hnutích myslí, které nejenom že nemusejí pocházet od Ducha svatého a jsou třeba projevem psychických poruch člověka, ale rovněž mohou být projevem Satanovým, který může s dopuštěním Božím falešná charismata způsobovat.

Pentekostalisté ve středověku

Ve středověku se objevují rovněž období pentekostalského hnutí v činnosti jednotlivých sekt a kacířských hnutí, které byly pro středověkou společnost nebezpečím a to vzhledem k další existenci feudálního řádu. Jejich chiliastické a poblouzněné názory totiž často nezůstávaly na půdě čistě náboženské, ale odrážely se v politických a kulturních požadavcích, které nabourávaly samotný chod společenského zřízení. Vzpomeňme na katarské hnutí (od řeckého slova kaqaros), které navazovalo na gnosticismus a manicheismus pozdně antické pseudonáboženské kultury. *V těchto pseudonáboženských naukách se velmi zdůrazňovala a prosazovala dualistická idea, která směřovala k tomu, aby byl nejen společensko-historický, ale i přírodní-kosmický svět objasňován působností dvou nadpřirozených principů: principu zlého a dobrého. Tato extrémně zjednodušená metodologie se ukázala jako hnací motor pro nejširší sociální základnu, která pak snadno ztotožňovala autoritu Církve a státu za princip zla, které musí být zničeno.* [10] Odtud vznikaly sociální bouře. Zmíňme bogomilské hnutí v Bulharsku, které zavinilo nejednu sociální bouři. Mezi bogomilským, katarským a paulikánským hnutím (v Byzanci 7. století) je sice rozdíl, ale hlavní je však jejich podstatná shoda. Dualismus je v jejich doktríně vyhrocen do krajnosti. Do popředí je posunut zlý, ďábelský princip. Podstatnějším principem je i fakt, že současný středověký sociální svět (včetně Církve) byl podle nich stvořen ďábelským principem. Z toho vyplývalo odsouzení všech feudálních státních a církevních pořádků. Chiliasmus, fanatismus a překroucené křesťanské učení vyústilo do revolučního kvasu. Není náhodou, že z fanatismu a náboženského poblouznění vycházeli i flagelanté (sebemrškači), kteří své pseudonáboženské halucinace promítali do extrémní askeze a do krutých tělesných trestů, které si sami udělovali. Ještě bližší pozornost si zaslouží hnutí kolem kalábrijského mnicha Joachima z Fiore a pařížského theologa Amalrika z Bene. Zvláště Joachim z Fiore a jeho hnutí usilovalo o náboženskou dokonalost svých členů cestou niterného poznání, až ke smazání rozdílu mezi lidským a božským. Joachim byl pod vlivem Apokalypsy a nesprávně si ji vykládal. Rovněž sekta Svobodného ducha a další sektáři se domnívali, že jsou jedné podstaty s Bohem (resp. Kristem nebo Duchem svatým) U poblouzněných žen se někdy objevovala vypjatá citová identifikace s Pannou Marií. V důsledku toho se chápali jako lepší než všichni členové kléru oficiální Církve a podle jejich názoru mohli sami udělat všechny svátostné obřady Církve, od křtu až po eucharistii. Většinou jim však na tom moc nezáleželo. Člověk svobodného ducha

nejenom že neuznával křesťanství, Církev a svátosti, ale naopak tvrdil, podobně jako současní charismatici, že všichni nevěřící budou spaseni automaticky. U těchto podobných sektářů se vyskytují dva extrémy v otázce morálky, které pouze reflektuje věroučné omyly. Na jedné straně prosluli sexuální nevázaností, na druhé někteří z nich zdůrazňovali asketickou stránku, počínaje sexuální zdrženlivostí a konče až sebetřýzněním. V mnoha případech se očekával joachimistický věk Ducha svatého. Sektáři sekty „Svobodného ducha“, podobně jako dnešní charismatici, končili v individualistickém titanismu a v chápání sama sebe jako dokonalých bytostí. Toto elitářské sebevědomí je vlastní pouze hlupákům a lidem nemoudrým. Bohužel po celá staletí se tyto chiliastické a elitářské názory stále v různých podobách objevovaly a objevují. Církev a stát po právu tvrdě stíhaly tyto středověké „teroristy“, kteří usilovali o povalení sociálního, politického a hlavně náboženského pohledu na svět.

Moderní dějiny pentekostalistů

Moderní dějiny pentekostalismu můžeme spatřit v díle Johna Wesleye, který stál u zrodu metodismu v Británii. Samotný počátek spatřujeme v roce 1900, kdy Charles Parham, metodistický kazatel, založil v U.S.A. v městě Topeka v Kansasu Bethel Bible School. Byla založena, aby formovala metodistické misionáře a to tak, že jejich zakladatel vkládal na ně ruce a oni neustále opakovali určité citově vypjaté exaltické formulace, které je uvedli do transu. Potom dokázali prý mluvit různými jazyky, které nikdo nedokázal identifikovat. Odtud pochází termín mluvení jazyky, který se brzy rozšířil do všech koutů Ameriky.

Pentekostalismus má totiž svou spojitost s tzv. Black Christianity, které se brzy rozšířilo ve spojení s pentekostalismem. Důraz byl kladen a stále je soustředěn na tzv. křest duchem. V roce 1912 se konala v Evropě první pentekostalská konference. Pentekostalismus byl vždy spojen s protestantskými denominacemi a vyrůstal z reformační theologie. Důraz na prorokování a mluvení v jazycích se stalo ústřední kolektivní halucinací. V roce 1949 se konala světová konference pentekostalistů v Paříži.

„Okolo roku 1956 se uvnitř velkých protestantských církví, které se do té doby chovaly odmítavě k letničnímu hnutí, jež má počátek na přelomu 19 a 20 století, objevují skupiny, které prožily hlubší vylití Ducha svatého. Rozdílem však je, že tyto skupiny zůstávají uvnitř těchto velkých církví a upadají do sektářství. V těsném sledu se totéž objevuje u pravoslavných a naposled i v katolické církvi....

...Katolická charizmatická obnova (dále jen CHO, zvaná také Obnova v Duchu svatém) vyšla ze skupiny profesorů a studentů americké katolické univerzity v Duquesne (Pittsburg, Pennsylvania), kteří se snažili o prohloubení svého života a o uvedení myšlenek II. vatikánského koncilu do praxe. Roku 1967 se sešli na víkend, věnovaný duchovnímu programu a při modlitbě v kapli jeden po druhém zažili to, čemu se v letničních kruzích říká křest v Duchu svatém nebo vylití Ducha svatého. Kardinál Suenens, odjel do Ameriky, aby vznikající CHO osobně poznal a prozkoumal. Sám tam obnovou prošel a nic se neostýchal, aby se nad ním laici modlili, vkládali na něho ruce a vyprošovali tak další vylití Ducha svatého římskému kardinálovi. (Už to je faktem, že charismatikové z duše nenávidí instituční Církev a hovoří o tom, že i všichni musejí projít křtem Ducha svatého, aby došlo u člověka k obrácení) Později se objevují další osobnosti: biskup Dembowski, P. Raniero Cantalamessa[11] a další. Kardinál Suenens shromáždil jakési grémium lidí zkušených a fundovaných, které začalo sloužit jako "teologické pracoviště" pro teologickou reflexi. Dnes sídlí v Římě pod jménem Mezinárodní koordinační centrum charizmatické obnovy ICCRS (International Catholic Charismatic Renewal Services). Charismatickou obnovu pak přijaly jak nejrůznější charismaticky orientované biskupské konference, tak dva poslední papežové Pavel VI. a Jan Pavel II., kteří mimochodem přijímali různé lidi!!!! Pravověrnost komunity se v katolické Církvi neposuzovala od toho, zda papež někoho přijmul a srdečně ho pozdravil!!!

Z Ameriky se tato zkušenost díky studentům rozšířila do ostatních zemí a brzy se dostala i do Evropy (do Čech se dostává toto hnutí na konci sedmdesátých let). Hnutí se velmi rychle rozšířilo do nejrůznějších zemí a oslovilo v roce 1990 kolem 72 milionů katolíků, což je asi 7% katolíků.

Ústředním teologickým termínem je "křest v Duchu svatém", přesně ponoření do Ducha svatého, či někdy opisován termínem "hlubší vylití Ducha svatého". Je při tom vyléván Duch svatý na všechny ty, kdo se veřejně odevzdávají Kristu, a to při křtu v jeho jménu. V tomto kontextu tedy stojí křest v Duchu jako samozřejmost při křtu vodou (svátostným) a vkládání rukou (biřmování). ... Z nitra CHO vyrostlo několik komunit – trvalých společenství života,

např. Emmanuel, Blahoslavenství, Chemin Neuff atd. V Anglii Prince of Peace Community, New Dawn, The Emmaus Family of Prayer, Open Door atd. Známa je také evangelizační škola ICP, která má své středisko na Maltě. [12]

V dějinách se tedy od počátku existence Církve objevují heretická a charismatická hnutí, která pod různými jmény neustále znovu a znovu zdůrazňují tytéž pseudomystagogické ideje.

Co je hlavním učením pentekostalistů?

Pentekostalismus není striktně uniformní organizací, ale je složen ze všech možných sekt a náboženských hnutí a vede již tímto svým zaměřením k synkretismu a k falešně chápanému ekumenismu. Tímto směrem se mimo jiné ubírá i hnutí Fokolare. Pentekostalisté o sobě prohlašují, že jsou věrnými tlumočníky biblické zvěsti, ale jejich výklad Písma je čistě fundamentalistický. [13] Citují verše Písma, které jsou vytrženy z kontextu a jsou schopni tím obhájit jakoukoliv věc, kterou chtějí obhájit. Neuznávají žádnou autoritu, pouze jakousi autoritu Písma, kterou nedokáží přesně definovat. Častokrát si vymýšlejí posláni, které po nich údajně chce Bůh a to vede k znásilňování pojmu Božího vedení v životě člověka. Často uvozují toto údajné Boží povolání slovy: "Bůh chce, abych učinil to a to a šel tam a tam."

Pentekostalisté uznávají nutnost obrácení člověka k Bohu, ale v duchu jakéhosi nepochopitelného a pro ně nejasného křtu duchem, který prý člověka přetvoří. Neuznávají tedy žádnou autoritu, ani autoritu Církve, či autoritu doktrinálních Pravd Zjevení. Jak se prý projevuje křest duchem? Právě tím, že se tento zasvěcenec (podobně jako zasvěcenci v starořeckých eleusinských mystériích) uschopní k přijetí těchto charismat jako je mluvení jazyky apod. Jiná cesta jak získat charismata u nich neexistuje. Pentekostalisté se domnívají, že jakási obnova Církve je prý možná jedině tak, že se všichni otevrou tomuto obrácení v duchu a že všichni budou moci používat charismata a Církev bude obnovena. Církev podle nich je nedokonalá, zcela nesvatá, nenaplněná charismaty, mrtvá společnost, kterou je třeba obnovit v duchu. To odporuje samozřejmě katolické nauce, protože podstatné vlastnosti katolické Církve jsou právě neporušitelnost, nadpřirozenost, neomylnost, viditelnost a nutnost Církve. (Viz. Braito S., Církev)

Pentekostalisté a následně charismatici se dostávají tak do ostrého konfliktu s dogmatem, že mimo katolickou Církev není spásy. Oni žádnou Církev nepotřebují. A nejenom na poli eklesiologie jsou mimo Pravdu, ale také v chápání Písma, v nutnosti existence církevní autority, v chápání svátostí Církve a také v eschatologii. Podobně jako ostatní sekty, podtrhují brzký příchod Krista a očekávají ve spojení s milénium příchod Ducha svatého.

Charismatické hnutí, jak již bylo výše naznačeno, je chápáno jako druhá vlna ducha, která následuje po duchu pentekostalismu. Tím se liší charismatické hnutí od pentekostalismu, který můžeme chápat jako matku charismatického hnutí. Dnes se udává třicetimilionová členská základna charismatického hnutí (na poli protestantských sekt). Jeho počátky (podobně jako hnutí Fokolare) je ve II. světové válce. Mezi hlavní průkopníky charismatického hnutí patřil Oral Roberts, William Branham, Jack Coe, kteří chtěli obnovit umírající pentekostalské hnutí a jeho myšlenku. Rozkvět hnutí se odehrál v letech 1950-1965 a opět na metodistické půdě. Mezi další průkopníky hnutí v Evropě patřili David du Plessis (pentekostalista), Harold Bredesen (luterán), Agnes Sanford (presbyteriánka), Denis Bennett. Ideová základna je totožná s pentekostalismem. Specifickou odnoží se stala tzv. katolická charismatická obnova, která samozřejmě již nestojí na katolické půdě a název je proto zavádějící. První skupina vznikla v Pittsburgu v roce 1967, tedy po koncilu, a jejími zakladateli byli Ralph Keifer a Patrick Bourgeois. Z Ameriky se charismatici dostali do Evropy. V roce 1973 bylo například v Belgii kolem 20 000 přívrženců tohoto hnutí, které velmi podporoval belgický kardinál Leon Suenens. Na současné "katolické" charismatické hnutí mělo a má vliv protestantské pojetí pentekostalismu. (viz. Smith L., Handbook of Contemporary Theology, str.124) K tzv. "katolickému" pojetí charismatického hnutí patří velká záliba pro soukromá pseudozjevení či „veřejné“ vylévání ducha a k chápání víry jako něčeho, co je v rozporu s rozumem, co je nerozumné a citově zabarvené.

Shrňme to, co jsme dosud naznačili. Svým zaměřením je pentekostalismus i charismatické hnutí ekumenické a směřuje k vytvoření či vybudování charismatické pan-církve, která by spojila rozdělené křesťany v duchu. Podporuje synkreticky a indiferentisticky zaměřený ekumenismus, který je postaven na doktrinálních kompromisech a stojí v protikladu ke katolickému pojetí Církve a její podstaty. Proti současnému charismatickému indiferentnímu pojetí stojí teze encykliky Mirari vos Řehoře XVI., dále Syllabus errorum bl. Pia

IX. (teze 6., 13.,15.,16.,17.,18.,19.,21.,77.,79.,80), encyklika Lva XIII. Praeclara gratulationis (O sjednocení ve víře a v jedné Církvi), Satis cognitum (o jednotě a jednosti katolické Církve a jejím základu v římském papežství), encyklika Mortalium animos Pia XI.(o tzv. ekumenickém hnutí) Členové charismatického hnutí hovoří často také o tom, že toto hnutí bylo založeno samotným Bohem, který Duchem svatým osvětil některé protestanty a obrátil je k sobě mimo jiné i proto, že chtěl zahanbit katolíky a jejich jednu exklusivní spásonosnou církev. Toto tvrzení stojí proti dogmatu o tom, že mimo katolickou církev není spásy (Extra muros Ecclesiae Catholicae non salus) a proti encyklice Lva XIII. Divinum illud munus (O Duchu svatém), kde se mimo jiné praví, že Duch svatý působí pouze v Církvi katolické. Svatý Otec se odvolává na Skut. 20, 28, kde se praví, že Duch svatý ustanovil biskupy, aby spravovali církev Boží katolickou, kterou si Kristus vydobyl svou krví. Obojí pak, biskupové a kněží, mají moc zvláštního úřadu, z moci Duchem svatým udělenou, podle své pravomoci odpouštět hříchy v důsledku Kristových slov k apoštolům z Jan 20,22-23. Dále papež zdůrazňuje, že není dovoleno vymýšlet nebo očekávat nějakým způsobem jiné, ještě vznešenější, obsahově bohatší zjevení a projevení Ducha svatého. To působení Ducha, které (pouze) v katolické Církvi působí, je vpravdě nejvyšší možné a bude trvat do konce světa. Encyklika zdůrazňuje, že Duch svatý je v nás od chvíle našeho křtu, bohatší měrou daruje se Duch svatý skrze sv. biřmování: pro vytrvalost, sílu a pevnost křesťanského života. Každopádně je Duch svatý Duchem Pravdy a působí v Církvi katolické, kterou vpravdě ustanovil za jedinou pravou, vede ji a nepůsobí v heretických sektách, které popřely Pravdu. To není samozřejmě laciné zobecnění celého problému. Dogma jest, že mimo katolickou církev není možné dojít spásy.[14] Charismatické hnutí, jak jsem již uvedl tuto tezi vehementně popírá.

Členové charismatického hnutí často hovoří o důvěrném vztahu k Ježíši Kristu a o nutnosti obrácení v Duchu svatém, který v pokřtěném křesťanovi je prý nedostatečně nebo vůbec přítomen. Charismatikové hovoří o nutnosti křtu Duchem svatým a k praktikování některých charismat, které byly typické pro apoštolskou dobu. Charismatické hnutí se mylně domnívá, že navazuje na apoštolskou církev a na její počátky, kdy byl seslán Duch svatý a chtějí tento charismatický věk apoštolské doby vrátit vzýváním Ducha svatého a ponořením se do charismat třetí Božské osoby, které se projevují nejvíce v mluvení jazyky a daru prorokování.

Charismatikové o sobě prohlašují, že oni jsou na cestě Boží, která je inspirována Duchem svatým, a že jedině oni správně pochopili křesťanskou zvěst. Charismatikové si neváží učitelského úřadu Církve a osoba Svatého otce je jim na překážku ve "svobodném mluvení v jazycích". Nechápu například, že sám Duch svatý působí ve své Církvi například v daru neomylnosti římského pontifika. Charismatikové útočí na hierarchické uspořádání katolické Církve, které je chtěné od Boha, a tvrdí, že je nutné navrátit se do původního stavu křesťanstva bez nánosů institučního a dogmatického pokladu Církve. Jsou zastánci jakéhosi demokratického a lidového církevního společenství, kde všichni členové všech denominací jsou si rovni a mají stejná práva. Hovoří o svobodě jedinice, který prý je před Bohem svobodný a je veden konkrétní cestou charismat, která se mimo jiné projevují v soukromém výkladu Písma, a v nepřipustném přecenění všeobecného kněžství laiků na úkor svátostného svěcení kněží. Nedělají rozdíl mezi Církví ustanovenou Bohem a sektami. A spíše říkají, že je vlastně jedno, jestli ten či onen je členem tohoto či onoho náboženského společenství, protože záleží pouze na křtu Duchem svatým, který může přijít a osvětit všechny, kteří prosí. Takže podle tohoto názoru praktikují náboženský indiferentismus a falešně chápaný ekumenismus, kteréžto nauky byly zavrženy v Syllabu bl. Pia IX., v dekretu Lamentabili sv. Pia X., a v encyklice o ekumenismu Pia XI. Mortalium animos i v instrukcích svatého Oficia Ecclesia Dei z 20.12.1949 o ekumenickém hnutí. Přívrženci charismatického hnutí boří kult k Panně Marii a vypouštějí ji ze své úcty. Vyskytuje se však i trochu odlišný druh tzv. katolické charismatické hnutí, které jakoby ctí Pannu Marii, ale ve skutečnosti mu nejde o úctu k osobě Bohorodice, ale o činnost Ducha svatého v ní, kterou nepřipustně zkresluje a zdůrazňuje Marii jako prostřednici, která může vyprosít křest duchem pro tyto zasvěcence. Charismatická představa o Duchu svatém je založena na citech a duševních halucinacích, které prováděli v minulosti mnohé sekty manichejců a gnostiků a ve středověku sekty joachimistů, bogomilů a albigenkých. Ti se také považovali za vyslance Ducha svatého a brojili proti svaté katolické Církvi. Nenáviděli instituční katolickou církev a odsuzovali svátosti a svátostné kněžství.

Charismatikové jsou, podobně jako středověcí sektáři, přísnými puritány a moralisty. Mají scestnou představu morálky a vedou duše buď k jansenistickému pojetí, které je ve své podstatě mimo jiné skrupulantské a nebo k podceňování existence hříchu v člověku. To se neblaze odráží i v pastoračním působení, ve zpovědnících, když jsou v nich přítomni charismatičtí kněží apod. Členové tohoto hnutí navenek vypadají jako by byli věrnými katolíky, ale v jádru jsou přesvědčeni o tom, že je možné všechny tyto bludné nauky o Duchu svatém prosadit v Církvi a přetvořit tak katolickou hierarchickou církev v jakousi apoštolskou prvotní církev plnou charismat. Ve své podstatě pohrdají učitelským úřadem Církve a autoritou vůbec, protože oni sami hlásají naprostou svobodu člověka v Duchu svatém a možnost dobrat se pravé cesty právě díky jakémusi osvícení Duchem svatým. Pro křesťana, jak oni tvrdí, je instituční církev něčím přitěžujícím.

Plodem hledání jakéhosi osvícení v Duchu svatém je absolutní anarchie myšlení, které je vždycky neslučitelná s učením Církve. Největším kamenem úrazu pro charismatiky je dogma o papežské neomylnosti, protože nedokáží vysvětlit, že papež má plnou ochranu ve věcech víry a mravů od Ducha svatého, když prohlašuje nějaká tvrzení v mimořádném či řádném projevu Učitelského úřadu za závazná a neomylná. Mnohdy už jenom pro toto popírání neomylnosti se stávají automaticky heretiky. Omyl však není slučitelný s působením a činnostmi Ducha svatého, který je zosobněnou Pravdou. Charismatikové mají heretický náhled na svátosti Církve a považují je za nedokonalé. Požadují jejich nahrazení "osmou svátostí" křtem Ducha svatého, aby tak všichni byli úplně naplněni plností Ducha svatého. Vyznávají velmi hrubě zkreslenou démonologii a přeceňují činnosti Satana a démonů. Všude vidí činnost démonů a stírají existenci svobodné vůle člověka rozhodnout se pro zlo. Člověk v charismatickém pojetí je zajatcem démonů, které charismatik považuje buď za rovné Bohu a tím se člověk pohybuje v jakémisi gnostickém dualismu, kde proti sobě válčí dvě síly Dobro a Zlo, a nebo charismatik uznává velikost Boží nad demony i člověkem, ale neuznává přítomnost vlastní svobodné vůle, která se může rozhodnout pro zlo. Odsuzují teologii jako vědu a hovoří často v opovržení proti theologické nauce Andělského doktora, která je podle nich rozumovým intelektualismem, který zkresluje náhled na Ducha svatého a pojem Církve. Nemají v oblibě pevně stanovenou formu liturgie, kterou schválila příslušná církevní autorita a preferují svobodomyšlnou volnost v liturgii, neboť je pro ně více přijatelné tzv. "chození v duchu" při svátostném úkonu liturgie, než dodržení předpisů pro slavení liturgie, které vydala kompetentní církevní autorita, která má od Boha kompetenci taková nařízení ukládat. Jejich úcta k svatým, kteří jsou vyzdviženi k počtě oltáře, buď vůbec není a nebo je ctí jako ty lidi, kteří se projevovali „charismaticky“ již za svého života a například mluvili při modlitbě v jazycích a nebo měli dar prorokování, který je v tomto případě zkreslen do podoby permanentního charismatu, který je založen na výše jmenovaných ideových rovinách.

Charizmatické hnutí trpí zjednodušeným a plitkým ekumenismem, který jde na úkor katolické nauky. I když působí uvnitř Církve, chová se sektářsky a smysl jeho existence je vytvořit novou církev založenou na lidských halucinacích. Chtěl bych citovat i oficiální hlavu tzv. Kongregace pro nauku víry kardinála Ratzingera, který prohlásil o charizmatickém hnutí^[15]:

*„To, co přináší naději na úrovni univerzální církve - a co se děje právě v srdci krize církve v západním světě - je **vzrůst nových hnutí, která nikdo nenaplánoval a které nikdo nezaložil**, ale které spontánně vyrašily z vnitřní vitality samotné víry. V nich se zviditelňuje - ač v menší míře - je něco jako období letnic v církvi. Mám na mysli např. charismatické hnutí, Cursillo, [...] **Jistěže všechna tato hnutí s sebou přinášejí také určité problémy. Ty také mají za následek větší nebo menší nebezpečí. To je ale vlastní všem živým bytostem.** Setkávám se stále více se skupinami mladých lidí, kteří celým srdcem tíhnou k víře církve, mladí lidé, kteří chtějí žít tuto víru naplno a kteří v sobě nesou obrovský misionářský elán. Intenzivní modlitební život, přítomný v těchto hnutích, nevede nutně k pohybu dovnitř sebe nebo ke stáhnutí se do privátní oblasti, ale jednoduše plnou a nerozdělenou katolicitu. Radost z víry, kterou zde lze vnímat, je jaksi nakažlivá. ...Co na tom zaráží, je fakt, že všechna tato vroucnost nebyla vyrobena nějakým úřadem nebo pastorálním plánováním, ale nějak vyrostla sama od sebe. To vede k tomu, že úřady, které plánují - které prostě chtějí jít dopředu - nevědí, co s tím dělat. Do jejich plánu prostě nezapadají. Proto, ačkoli roste napětí v souvislosti s jejich začleněním do nynější podoby institucí, neexistuje žádné napětí s hierarchickou církví jako takovou.*

...V "Obnově" existuje nové a konkrétní povědomí o silách zla a navíc, samozřejmě, klidná jistota Kristovy moci, která si je všechny podřizuje.

...Především je potřeba vytvořit rovnováhu, dát pozor na výhradní důraz na Ducha, který, jak nám sám Ježíš připomíná, "nemluví sám ze sebe", ale žije a pracuje v srdci života Trojice. [Nesprávné přílišné zdůrazňování] může vést k tomu, že se postaví proti hierarchicky strukturované církvi (která je založena na Kristu) církev "charismatická", založená pouze na "svobodě Ducha", církev, která se považuje za neustálou novou "událost".

Udržovat rovnováhu také znamená zachovávat správný vztah mezi institucí a charismatem, mezi obecnou vírou církve a osobní zkušeností. Bez osobní zkušenosti zůstává nauky víry prázdnou, samotný zážitek je slepý, pokud není napojen na víru církve. To, co má v konečném měřítku váhu, není "my" skupiny, ale velké "my" univerzální církve. Pouze církev může zaručit správný kontext, ve kterém nemůžeme "zhášat Ducha a držet se toho, co je dobré," jak nás vybízí apoštol.

Musíme dávat pozor na příliš jednoduchý ekumenismus, který může způsobit, že katolické charismatické skupiny ztratí svou identitu, a, ve jménu "Ducha" (chápaného jako antitezi instituce) se budou nekriticky přidružovat k různým formám letničního hnutí, které nemá původ v katolické církvi. [Katolické skupiny Obnovy musí proto] myslet spolu s církví - sentire cum ecclesia - více než kdy dříve.

Musí jednat v jednotě s biskupem, nikoli přinejmenším tak, že se vyhnou důsledkům, které vždy vznikají, když je Písmo svaté bráno ze svého kontextu ve společenství církve, což vede k fundamentalismu a vlastnostem, které provázejí esoterické skupiny a sekty.

Svědectví kardinálovo je faktickým důkazem, že charismatické hnutí je plné problémů i pro liberálního theologa typu Josefa Ratzingera a to je na pováženou!! Nepřímo obviňuje charismatickou obnovu :

- 1/ z problematické sektářské mentality celého hnutí,
- 2/ z problémů kolem zjednodušené démonologie,
- 3/ hnutí propaguje zjednodušený ekumenismus a ztrácí katolickou identitu
- 4/ mnohdy hnutí odmítá hierarchii a instituční Církev,
- 5/ špatně chápe pojem charismat,
- 6/ vylití Ducha svatého jako „osmé“ svátosti nikdy nemůže nastat v tom smyslu, jak o tom charismatici píší a jak to zakoušejí. Je to nový projev sektářství, které brojí proti katolické Církvi.

Vypořádání se s charismatickým hnutím v budoucnosti

Jediným možným vypořádáním se s charismatickým hnutím je jeho odsouzení Svatým stolcem, který vždy, pokud chtěl být věrný katolické Tradici, odsuzoval bludy přítomné doby. V novém Syllabu omylů přítomné doby, který by měl vydat nový papež, který bude věrný katolické Tradici, by měl obsahovat tyto a podobné zavržené a pravdě katolické víry odporující věty:

1/ Problém křtu v Duchu svatém byl exegety a teology často vědomě komplikován. A přece je to velmi jednoduché, jestliže se držíme svědectví a neproměnné zkušenosti v životě církve. Každý angažovaný křesťanský život je založen na vylití Ducha, které se znovu a znovu obnovuje, a to se někdy může dít **formou letnic**.

(René Laurentin na Mezinárodním katolickém charismatickém kongresu v Dublinu 1978)

2/ Prožíváme vylití Ducha svatého, jeho moc a jeho dary přesně tímto způsobem, jak to prožívali prvotní křesťané... prožíváme osobní letnice.

(Tom Forrest, CSsR, bývalý vedoucí Mezinárodní rady Charismatické obnovy)

3/ Mnozí křesťané, i uvnitř charismatických skupin, zakoušejí působení Ducha svatého stále stejně, bez oněch "osobních letnic", a mnozí světcí dřívějších dob neznali ani modlitbu v jazycích, ani proroctví, ale měli samozřejmě živý vztah k trojjedinému Bohu.

(Norbert Baumert SJ, Specifika Charismatické obnovy)

4/ Křest v Duchu není obrácením ani charismatickou, ani mystickou zkušeností, nýbrž právě křtem v Duchu

(Michael Harper, člen charismatické obnovy)

5/ Letniční hnutí nepatří k protestantismu a také není žádným odštěpením od protestantských církví, nýbrž je to zcela nové hnutí, které má základy ve zkušenosti znovuzrození a křtu v Duchu svatém.

(David du Plessis, vedoucí delegace letničních křesťanů při tomto dialogu)

6/ Tentýž druh vylití Ducha a zkušenosti s příchodem Ducha svatého s mocí a dary může být pro členy dnešní církve normativní.

7/ Osobní zkušenost těch, kteří byli "obnoveni v Duchu svatém" zahrnuje několik stálých prvků, které napomáhají přeměně pasivních křesťanů na křesťany aktivní.

(Suenens, *The Tablet*, 19. 9. 1992)

8/ Svatému Pavlu přitom nešlo o potlačení modlitby v jazycích (jak se často nesprávně tvrdí), nýbrž o jejich správné zařazení (1 K 14,39!).

9/ Církev potřebuje obnovu Duchem svatým, protože se jí nedostává Ducha svatého v potřebné míře.

10/ Všechny svátosti katolické Církve jsou nedokonalé a je třeba je nahradit osmou svátostí, tj. křtem Ducha svatého.

11/ Církev očekává nové Letnice, které by Církev obnovily a vrátily jí důstojnost Církve Ježíše Krista.

12/ Křest Duchem svatým je určen všem. Proto mohou jím projít i nekřesťané, kteří nebyli pokřtěni vodou.

13/ Charismata jsou nejdokonalejším a nejsvětějším projevem svatosti křesťana i nekřesťana.

14/ Duch svatý působí pouze v této charismatické obnově. Proto je třeba, aby katolická Církev přijala za svou tuto obnovu a podle toho se zařídila, uspořádala svou hierarchii, svátosti a nauku o Duchu svatém.

15/ Sám papež se musí sám obrátit a projít křtem Ducha svatého, aby mohla obnova pokračovat od nejvyšších míst Církve.

16/ Abychom mohli požívat Božích milostí ze svátostí katolické Církve, je nutné nejprve přijmout křest Duchem svatým.

17/ Církev katolická po celá staletí zanedbávala ve svých dokumentech magisteria Církve a koncilů třetí Božskou Osobou Ducha svatého a proto je nutné, aby se ještě více začala zajímat o Ducha svatého a jeho činnost.

18/ Protestantští členové charismatického hnutí nejlépe vystihli učení o Duchu svatém a je tedy vidět, že Duch svatý působí jenom v protestantismu, aby zahanbil katolíky a jejich exklusivní katolickou Církev.

19/ Koncily a projevy Magisteria Církve nejsou závaznou pravdou, ale mohou jí být, jestliže se Církev naplní a otevře Duchu svatému.

20/ Charismatická obnova vede všechny ke správnému náhledu na milosti a dary Ducha svatého.

"Kdo nesouhlasí se žádnou z nich (z uvedených bludných nauk), ať si proto ještě nemyslí a neříká, že je katolickým křesťanem. Mohou vzniknout nyní či v budoucnu ještě jiné bludy, o nichž není zmínka v této knize; kdokoliv se k nějakému z nich připojí, není katolickým křesťanem." (sv. Augustin, *De haeresibus*, č.88.)

Proto je třeba vyzvat všechny přívržence tohoto extrémního hnutí, aby se podřídili Pravdám katolické Církve, přijali nauku svatých Otců a neuráželi svými omyly třetí Božskou osobu - Ducha svatého, který je v Církvi neustále od dob Letnic přítomen a ji plně oživuje a chrání neomylností. Amen.

[1] srv. Beneš A., *Morální theologie*, str. 206-211

[2] STh. I-II, 111, 1.

[3] STh. II-II, 171 - 178

[4] STh III, 7, 7)

[5] Pius XII., encyklika *Mystici corporis*, bod. 3. „Kdo k Tělu Církve náleží, kdo nenáleží“ - „Mezi údy Církve dlužno skutečně počítati jenom ty, kdo přijali křest a vyznávají pravou víru a sami se uboze neodloučili od Těla ani nebyli z něho pro velmi vážné těžké poklesky vyloučeni.“ S tím souvisí i pravověrnost charismatiků, kteří vykazují podezřelé doktrinární odchylky, které znehodnocují jejich pravou víru a věrnost zjevené nauce. (Viz. např. jejich postoje k papežství a jeho funkci - nelze totiž Krista uznávat a papeže odmítat. Ibidem encyklika *Mystici corporis* II.1.)

[6] Pius XII. *Mystici corporis*, kap. III., 1. : Když si bedlivě všimneme tohoto božského, Kristem daného principu života a síly, pokud je zdrojem kteréhokoliv stvořeného daru a kteréhokoliv stvořené milosti, snadno chápeme, že jim není nic jiného než Duch Svátý, který z Otce a Syna vychází a který se zvláštním způsobem zove „Duch Kristův“ nebo Duch Synův (Řím 8,8, Kor 3, 17, Gal. 1.4.6) Tímto Duchem milosti a pravdy vyzdobil Syn Boží svou duši hned v neposkrvněném lůně Panny Marie, tomuto Duchu jest radostí, že přebývá ve vznešené duši Vykupitelově jako ve svém nejmilejším chrámě,... 2/ Duch svatý

svým nebeským dechem života je pro všechny části Těla principem životním skutečně spásné činnosti. Je sice přítomen sám bezprostředně, ve všech údech a působí v nich božsky, v údech podřízených však působí i skrze představené. Duch svatý konečně dává sice Církvi dechem své milosti den co den nové přírůstky, odmítá však přebývatí svou posvěcující milostí v údech zcela od těla oddělených...

[7] In sacra scriptura alia adhuc dona divina commemorantur, quae dici solent gratiae gratis datae, et quibusdam solum conferuntur, ut commodius spirituali aliorum saluti cooperari possint. (srv. Müller E., *Theologia moralis*, Liber I., Vindobonae, 1883., str. 450.)

[8] 1 Kor.13, 1-13

[9] 1.Kor.12,31

[10] srv. Bondy E., *Filosofie sklonku antiky a křesťanského středověku*, edice Vokno, Praha 1993, str. 215-216, srv. Sokolov V. V., *Středověká filosofie*, Svoboda, Praha, 1988, str 320.

[11] Omyly a apostaze R. Cantalamessy, známého přívržence charismatického hnutí, pěkně vystihl John Vennari v článku Od pentekostalismu k apostazi, Reprinted from the May 2002 Issue of *Catholic Family News*: nekatolické smýšlení toho kapucína se projevilo mimo jiné při velkopáteční bohoslužbě v roce 2002, při jeho homilii, kdy prohlásil, že i jiná náboženství nejsou Bohem pouze tolerována, ale Bohem přímo pozitivně chtěná jako vyjádření Jeho nevyčerpatelného bohatství Jeho milosti a Jeho vůle pro každého člověka, který chce být spasen. Všechny citace této homilie jsou převzaty z Catholic News Service, z 2. dubna 2002. Co to znamená? P. Cantalamessa je apostatik, odpadlík od katolické víry a nauky. Tato věta pana Cantalamessy totiž předpokládá, že Bůh si přeje omyl, omyl, který odporuje jeho svatě Pravdě zjeveného náboženství. Bůh si přeje posvěcovat lež, omyl. A je skutečně projevem svatokrádeže tvrdit, že Bůh si přeje zlo a lživá náboženství. Tím blasfémie pana Cantalamessy nekončí. Dále tvrdí, že Bůh je štědrý spasit každého a hereze. R. Cantalamessa není totiž sám. Atilla Sinke Guimaraes, významný tradicionalistický autor v USA, přítel, podporovatel naší české internetové revue katolické Tradice **KATOLÍK**, publikoval v časopise The Remnant dne 30. října 2001 své dvě glosy, ve kterých se ptá, kdo může za současný katastrofický a havarijný stav katolické Církve a ukazuje na další kontroverzní osobu německého teologa Manfreda Haukeho: „Dvojnárodnosti – Manfred Hauke, profesor dogmatické teologie na univerzitě v Augsburgu v Německu prohlásil, že dvojnárodné věty v dokumentech II. vatikánského koncilu mohou přispět v budoucnosti k ustavení diakonátu pro ženy a mohou posunout smysl vatikánského koncilu. Tento teolog napsal dlouhou stať o jáhenství žen, která byla publikována v červencovém buletinu Kongregace pro bohoslužbu a svátosti (Tidings 3. 8. 2001). V knize A. Guimaraese „V temných vodách II. vatikánského koncilu“ (In the Murky Waters of Vatican II.) je dokázáno, že koncil byl dvojnárodný a otevřel dveře pro nejprogresivnější interpretace. Proto autor byl často cílem kritiky ze strany tzv. pseudokonzervativců, kteří ho obviňovali, že klame čtenáře. Podle těchto slepých konzervativců II. vatikánský koncil nebyl ve všem dvojnárodný, ale věrným opakováním dokumentů magisteria minulosti. Byl bych rád znal, jak oni budou odpovídat Manfredu Haukemu ohledně tohoto vzneseného požadavku diakonátu pro ženy.

Dále autor Atilla Guimaraes píše: „Po II. vatikánském koncilu: Revoluce“ - Kardinál Godfried Danneels z Bruselu prohlásil v rozhovoru s America Magazine (6. 8. 2001) toto: „Před II. vatikánským koncilem byla nauka v teologii a v dalších oblastech pevná. Po koncilu přišla revoluce – chaotická revoluce – která přinesla volnou diskusi ke všem bodům nauky. Nyní již nemá teologie s filozofií nic společného, jak tomu bylo dříve. Byla to doba po koncilu, která stále ještě běží a která vytváří nové myšlenky. Naše teologie se nachází v době krize. Myslím si, že bude minimálně několik dalších let pokračovat.“ Souhlasím s kardinálem Danneelsem. Neodpověděl však na otázku, kdo je zodpovědný za tuto revoluci. Konstatuji, že **odpovědnost za tuto revoluci padá na hlavu koncilních papežů, konkrétně Pavla VI. a Jana Pavla II.**, protože na nich spočívala moc zastavit ji, ale oni tak neučinili. Jestliže někdo pochybuje o mém postoji, vyběžím ho, aby mě veřejně požádal o bližší důkazy a já mu velmi rád dokážu má tvrzení v dokumentech.“

[12] srv. Secondin B., *Nová hnutí v církvi, Orientace, karmelitánské nakladatelství*, str. 140-145.

[13] Hlásí se k Písmu, ale výklady jsou zvrácené. Sv. Irenej, Lib.III., cap. 12., č. 12.) a sv. Augustin píše: „ Hereze a zvrácené zásady, které pletou duše a vrhají je do zatracení, vznikaly prostě tím, že Písmo, které je ve své podstatě dobré, není správně chápáno.“ (In evangel. Joan., tract. 18., cap. 5., č. 1) Není nic nebezpečnější než tito bludaři: dělají ze všeho bezvadné vývody; jen jediným slovem, jako kapkou jedu, zamořují při tom čistou a prostou víru Páně a apoštolské podání.“(autor spisu De Dide orthodoxa contra Arianos)

[14] Papež Evžen IV. na koncilu ve Florencii, 4.února, 1442, definoval nauku ex cathedra: "Nejsvětější římská Církev pevně věří, vyznává a učí, že nikdo, kdo je vně katolické Církve, nikoliv jenom pohané, ale také Židé, heretici, a schismatici nemohou být účastní věčného života, ale že jdou do věčného ohně, který byl připraven pro ďábla a jeho andělům (Mt. 25: 41), pokud se před smrtí nespojí s Církví.

[15] Literatura: *The Ratzinger Report*, San Francisco, Ignatius Press, 1985, s. 43-44, 151-153.